

Warszawa, 02 marca 2023 r.

WOJEWODA MAZOWIECKI

WNP-O.4131.28.2023

Rada Gminy w Szreńsku

/ePUAP/

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 91 ust. 1 oraz art. 92 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, dalej: *u.s.g.*)

stwierdzam nieważność

uchwały nr XXXIV/216/2023 Rady Gminy w Szreńsku z dnia 31 stycznia 2023 r. *w sprawie zarządzenia wyborów do organów samorządu mieszkańców wsi na terenie gminy Szreńsk, w części, to jest:*

- § 1 ust. 2 w zakresie słowa „wiejskich”,
- § 2,
- § 3 w zakresie słowa „wiejskich”.

Uzasadnienie

W dniu 31 stycznia 2023 r. Rada Gminy w Szreńsku podjęła uchwałę nr XXXIV/216/2023 *w sprawie zarządzenia wyborów do organów samorządu mieszkańców wsi na terenie gminy Szreńsk.*

Uchwała powyższa została doręczona Wojewodzie Mazowieckiemu, jako organowi nadzoru nad działalnością gminną, w dniu 3 lutego 2023 r. Jako podstawę prawną uchwały Rada Gminy wskazała art. 35 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2023 r., poz. 40) oraz § 9 pkt 3 uchwały Rady Gminy w Szreńsku nr V/34/03 z dnia 3 marca 2003 r. *w sprawie Statutu Gminy Szreńsk.*

Pismem z dnia 2 marca 2023 r. Wojewoda Mazowiecki zawiadomił Radę Gminy w Szreńsku o wszczęciu postępowania nadzorczego w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały nr XXXIV/216/2023.

W toku badania legalności uchwały stwierdzono, że została ona wydana z istotnym naruszeniem prawa, to jest art. 35 ust. 3 pkt 2 oraz 36 ust. 1 i 2 *u.s.g.*

W § 1 ust. 2 ww. uchwały Rada Gminy postanowiła bowiem: *Zobowiązuje się Wójta Gminy do ustalenia poszczególnych terminów zebrań wiejskich, o których mowa w ust. 1.* Natomiast w § 3 ww. uchwały wskazano: *Zobowiązuje się Wójta Gminy do zapewnienia techniczno-organizacyjnej obsługi zebrań wiejskich.*

W ocenie Wojewody Mazowieckiego ww. unormowania w części, w której określają zebrania wyborcze jako „zebrania wiejskie”, są niezgodne z art. 36 ust. 1 i 2 *u.s.g.* Jak stanowi bowiem art. 36 ust. 1 *u.s.g.*: *Organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym – sołtys. Działalność sołtysa wspomaga rada sołecka.* Z kolei z art. 36 ust. 2 *u.s.g.* wynika, że: *Sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania.* Wskazane przepisy *u.s.g.* wymieniają organ uchwałodawczy – zebranie wiejskie i organ wykonawczy – sołtysa, dodatkowo określają sposób wyboru sołtysa i członków rady sołeckiej, ale nie wymieniają "zebrania wiejskiego" jako organu elekcyjnego (wyborczego). Oznacza to tym samym, że nawet jeśli liczba osób zebrania wiejskiego jest tożsama z liczbą osób uprawnionych do wyboru sołtysa i członków rady sołeckiej, to nie należy używać sformułowania "zebranie wiejskie" przypisanego ustawowo do organu uchwałodawczego, nawet jeśli będzie to podobne posiedzenie, spotkanie mieszkańców, jak w przypadku "zebrania wiejskiego". W kontekście powyższego, za niedopuszczalne należy uznać użycie w § 1 ust. 2 i w § 3 uchwały określenia „wiejskich”, gdyż wybory dokonywane są nie przez organ uchwałodawczy, lecz inne gremium elekcyjne, tj. przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 7 lutego 2017 r., sygn. akt II SA/OI 1453/16, źródło: LEX nr 2324352; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 14 lutego 2017 r., sygn. akt II SA/OI 1429/16, źródło: LEX nr 2237624).

Z kolei w § 2 kwestionowanej uchwały Rada Gminy w Szreńsku uregulowała zasady, na jakich mają zostać przeprowadzone wybory organów sołectw (osobista obecność co najmniej 1/5 mieszkańców, drugi termin wyborów w przypadku braku kworum, zasady wyboru organów, skład komisji do przeprowadzenia wyborów).

Zdaniem Wojewody Mazowieckiego, na mocy art. 35 ust. 3 pkt 2 *u.s.g.*, zasady i tryb wyborów organów sołectwa winny być uregulowane przez organ stanowiący gminy wyłącznie w statucie danego sołectwa, a nie w innym epizodycznym akcie normatywnym przyjętym przez radę (np. w uchwale zarządzającej wybory do organów sołectwa). Tym samym Rada Gminy w Szreńsku ustalając zasady przeprowadzenia wyborów w sołectwach, w kwestionowanej uchwale, w sposób istotny naruszyła art. 35 ust. 3 pkt 2 w związku z art. 35 ust. 1 *u.s.g.* oraz art. 7 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483, z późn. zm.) konstytuujący podstawową zasadę państwa prawa – zasadę praworządności, zgodnie z którą organy władzy publicznej (w tym organy administracji publicznej) działają na podstawie i w granicach prawa.

Nadto, należy zauważyć, że statut sołectwa regulujący zasady i tryb wyborów jego organów, jako akt zawierający normy powszechnie obowiązujące, jest aktem prawa miejscowego, a jego uchwalenie poprzedzają obligatoryjnie konsultacje z mieszkańcami. Zagadnienia związane z wejściem w życie tego rodzaju aktów regulują przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461). Okoliczność ta wywołuje ten skutek, iż przepisy statutu sołectwa, w tym przepisy dotyczące zasad i trybu przeprowadzenia wyborów jego organów, nie mogą wejść w życie przed dniem ich ogłoszenia we właściwym dzienniku promulgacyjnym. Tymczasem Rada Gminy w Szreńsku przepisom uchwały, ustalającym zasady przeprowadzenia wyborów w sołectwach, nadała moc obowiązującą z dniem podjęcia tej uchwały (por. rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody łódzkiego z dnia 21 sierpnia 2008 r., ON-I-0911/392/08, źródło: Legalis nr 110021).

Art. 91 ust. 1 *u.s.g.* stwierdza: *Uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia.* Zgodnie ze stanowiskiem orzecznictwa i doktryny prawa istotnym naruszeniem jest

nieprawidłowość oczywista i bezpośrednia, która prowadzi do takich skutków, które nie mogą być zaakceptowane w demokratycznym państwie prawnym. Do istotnych naruszeń zalicza się między innymi: podjęcie aktu bez podstawy prawnej, podjęcie aktu na podstawie normy prawnej uznanej za niekonstytucyjną, powtarzanie w akcie normatywnym treści przepisów ustawowych, brak pełnej realizacji zakresu ustawowego upoważnienia, podjęcie unormowań trudnych do jednoznacznego odczytania i interpretacji (*vide*: G. Jyż, Z. Pławecki, A. Szewc, *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, Lex 2012, *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, pod red. B. Dolnickiego, Warszawa 2018).

Biorąc pod uwagę opisane powyżej okoliczności faktyczne i prawne Wojewoda Mazowiecki stwierdza, że uchwała Rady Gminy w Szeńsku nr XXXIV/216/2023, istotnie narusza prawo, we wskazanym w sentencji niniejszego rozstrzygnięcia zakresie, i jako sprzeczna z prawem, jest w tym zakresie nieważna.

Na zakończenie zauważyć należy, że zasady i tryb wyborów organów sołectw gminy Szeńsk zostały unormowane uchwałą Rady Gminy w Szeńsku nr VI/42/03 z dnia 30 kwietnia 2003 r. w sprawie uchwalenia Statutu Sołectw (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2003 r. Nr 158, poz. 3914), tym samym stwierdzenie nieważności wskazanych w sentencji niniejszego rozstrzygnięcia nadzorczego przepisów, nie ma wpływu na przebieg zarządzonych wyborów.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze Gminie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, którą należy wnieść za pośrednictwem Wojewody Mazowieckiego.

Informuję, że rozstrzygnięcie nadzorcze, z dniem jego doręczenia, wstrzymuje wykonanie uchwały, w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z mocy prawa.

Konstanty Radziwiłł

Wojewoda Mazowiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/